1938 ий 24 МАЙ
№ 45 (428)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эллаcэ пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

МЭМНАН ПЭРВОЙ КАНДИДАТНА СТАЛИН

Избиратэльный кампаний эн отвэтствэнный этапышкыжэ пурэн. Пытартыш кум кэчылаштэ прэдприйатийласэ, учрэждэнийласэ, колхоз пасуласэ-шэмэр-шамычын прэдвыборный погынымаш, митинг-шамычышт лийэдэн.

Избиратэль-шамыч шкэ погынымаш дэн митингылаштышт РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатлан шкэ кандидат-шамычыштым палэмдаш тӱҥалыныт.

Икмыньар лийшэ митинг дэн погынымаш-шамыч раш ончыктат: Марий рэспубликын шэмэржэ-шамыч мэмнан славный коммунистичэский партийым, правитэльствым, вождьна-шамычым, тудым, кӧн вуйлатымыжэ почэш мэ пийалан социалистичэский илышыштэ илэна, тудым, кӧ мланна Сталинский Конституцийым пуэн—чыла калыкын йӧратымэ вождьшо Сталин йолташым путырак чот йӧратат да мучашдымын прэданный улмыштым ончыктат.

Тидэ йӧратымаш случайнэ огыл. Вэт кугыжан тӧштӧ Российыштэ кок пачаш пызырналт илышэ-шэмэр марий калык, моло тыгыдэ национальный калык сэмынак колэн пыташ палэмдымэ улыт ыльэ. Каргымэ илышын йӧсыжым тунам шэмэр марий калык шкэ шинча вӱдшӧ дэнэ нӧртэн.

Тидэ ожно ыльэ. Кызыт шэмэр марий калыкат Совэт Ушэмын моло калыкшэ сэмынак руш пашазэ калык полшымо дэнэ коммунистичэский партий вуйлатымэ почэш социализм элым чоҥымаштэ активный участвоватла. Тудынат шкэнжын Сталинский Конституцийжэ уло. Сандэнак РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш пэрвой кандидат — Конституцийын творэцшэ—Сталин йолташ да тудын соратникшэ-шамыч Молотов, Ворошилов, Йэжов, Каганович, Калинин йолташ-шамыч улыт.

Мэмнан самырык Марий рэспубликыштэ производстышто да колхоз пасулаштэ пэш шуко ударник стахановэц, знатный йэҥ-шамыч кушкыныт. Марий калыкат Лэнинско-Сталински типан йэҥ-шамычым, лэнинско-сталинский типан государствэнный дэйатэльшамычым воспитатлэн. Кызыт нуным РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан выдвигатлаш тӱҥалыныт.

Мэмнан совэтский молодьожым калык кугун йӧрата. Тудлан мэмнан дэнэ йыр-ваш корно. Мэмнан СССР-ыштэ шуко миллионан совэт молодьож социалистичэский строитэльствын чыла участкылаштыжат активнын участвоватла. Конституцийын пуымо праважэшамыч дэнэ молодьож тичмашньэк пайдалана. Сталинлан огыл гын кӧлан вара совэт молодьож шкэ пийалан илышыжэ вэрч пэрвой йӱкшым пуа! Мэмнан молодьож шкэ пийалан илышыжэ дэнэ эн ончычын Сталин йолташлан обйазан. Шкэ прэданностьшым т у д о СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ кэчын 12 дэкабрьыштэ раш ончыктыш.

Молодьож дэк калык могырым кугун йӧратымаш улмым тэвэ тыжэчынат пэш раш умлаш лийэш. РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан выдвигатлымэ кокла гыч йатыр комсомолын воспитанникшэ-шамыч, самырык ударник, стахановэц-шамыч улыт. Тэвэ 1932 ий годсэк комсомолышто шогышо, колхозын талэ стахановкажэ Пивоварова Анна Николайэвнам „Ушэмнур" колхозын колхозникшэ-шамыч РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан выдвигатлэныт. Альэ самырык ӱдыр, Косолоп МТС-ын тракаористкажэ, комсомолка Попова Марийа Мироновнам налаш. Тудым избиратэльшамыч Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан палэмдэныт. Сотнур район Карл Маркс лӱм колхозын колхозникшэ, Сотнур МТС-ын служышо да трактористшэ - шамыч РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан моло-шамыч дэнэ пырльа комсомолка Анна Йэфимовна Апайэва йолташым выдвигатлэныт. Чыла нинэ примэр-шамыч калыкын шкэ молодьожшылан ӱшанымыжым ончыкта.

Избиратэльный кампаний эн отвэтствэнный этапыштыжэ. Чыла организацийшамычланат, ты шотышто комсомольскийланат, пэш лывыргэ лийман. Хозайствэнный дэн политичэский пашам большэвикла кылдэн мошташ—тэвэ кызыт мо кӱлэш.

РСФСР дэн М а р и й АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш Лэнин-Сталин партий пашалан мучашдымын прэданный, элын эн достойный эргыжэ дэн ӱдыржӧшамычым выдвигатлэна.

Марбумкомбинатысэ самырык избиратэль шамыч — Фото Рыбаковын.

АГИТАТОР-ШАМЫЧ ПАШАМ САЙЫН ЫШТАТ

РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаш чыла вэрэат кумдан шарлэн. Избиратэльный кампаний колхозник-шамычын политичэский дэн производствэнный активностьыштым к у ш к ӧ й олталын.

Шэрнур район, Купсола йал совэт кӧргыштӧ РСФСР дэн Марий АССР Конституцийым да сайлымэ нэргэн положэнийым тунэммэ 41 кружокым организоватлымэ. Агитатор-шамычлан Купсола пэлэ кыдалаш школышто 9 туныктышым шогалтымэ. Нуно заньатийым аккуратнэ эртарат. Тылэч посна избиратэль - шамыч коклаштэ 46 агитатор да 36 бэсэдчик-шамыч пашам ыштат.

Агитатор-шамыч Паймаков дэн Йэфимов йолташ „У илыш", „Коммунар" колхозлаштэ агитмассовый пашам сайын организоватлэныт, нунын вуйлатымэ кружокыштышт заньатий кугу активность дэнэ эрта.

„Трактор" колхозышто избиратэльный законым туныкташ 11 кружокым организоватлымэ, тушто 11 агитатор да 15 бэсэдчикшамыч пашам ыштат. Туныктышо Чумаков йолташ избиратэль-шамыч дэнэ занятийым эртарымэ дэч ончыч агитатор, бэсэдчик да чтэц-шамыч дэнэ сэминарым эртара. Туныктышо Алмэтова йолташ избиратэльшамыч коклаштэ Конституций дэн сайлымэ нэргэн положэнийым кэчэ кодэн туныкта. Массово - политичэский пашам сайын шогымыжлан Алмэтова йолташым „Трактор" колхоз члэн-шамыч МАССР Вэрховный Совэтыш сайлышашлан Кукнур Окружной избиратэльный комиссий члэнлан выдвигатлэныт ыльэ, тудым Марий АССР Исполком Прэзидиум пэҥгыдэмдэн.

РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымашлан Купсола йал совэт кӧргысӧ избиратэль-шамыч сайын йамдылалтын вашлийыт. **Г.**

ВКП(б) МАРИЙ ОБКОМЫН ПЛЭНУМЖО НЭРГЭН

Информационно увэртарымаш

20 майыштэ ВКП(б) Марий Обкомын Плэнумжо лийын.

Плэнум РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтлашкэ сайлаш йамдылалтмэ нэргэн вопросым каҥашэн да соотвэтствуйущий пунчалым луктын.

Плэнум тугак организационный вопросым ончэн. Плэнум ВКП(б) Марий Обкомын пэрвой сэкрэтарьжэ обйазанностьым шуктышо З. ЖАДНОВЫМ паша гыч утарэн.

ВКП(б) Обкомын пэрвой сэкрэтарьжэ обйазанностьым шуктышылан Плэнум В. М. АРХИПОВ йолташым пэҥгыдэмдэн.

В. М. АРХИПОВ ЙОЛТАШ—

ВКП(б) МАРИЙ ОБКОМ ПЭРВОЙ СЭКРЭТАРЬ ПАШАМ ШУКТЫШО

В. М. Архипов йолташ 1908 ийыштэ Омск олаш, пашазэ йэшэш шочын.

1921 ий гыч 1925 мартэ типографийыштэ наборщиклан ыштэн. 1925 ий гыч 1936 ий мартэ вуйлатымэ комсомольский пашаштэ. Омск оласэ горрайкомын 2-шо сэкрэтарьжэ, комсомол горкомын орготдэл вуйлатышыжэ, комсомол окружкомын орготдэл вуйлатышыжэ, комсомол Омский окружком сэкрэтарь лийын. 1930 ийыштэ комсомолын Сибирский крайкомышкыжо кусарымэ. Тушто крайкомын орготдэл вуйлатышыжлан пашам ыштэн. 1931 ийыштэ комсомолын 9-шэ сйэздыштыжэ ВЛКСМ ЦК составыш сайлалтын да пионьэр бӱро прэдсэдатэльын замэститэльжэ пашашкэ ӱжын налалтын. 1934 ий дэкабрьыштэ к о м с о м о л Курский обкомын пэрвой сэкрэтарьжылан сайлалтын. Тушто 1936 ий март мартэ ыштэн. Комсомолышто 1924 ий гыч, партий члэн 1927 ий гыч. Комсомолын X-шо сйэздыштыжэ ВЛКСМ ЦК члэныш кандидатлан сайлалтын. 1938 ий фэвральско-мартовский плэнумышто комсомол ЦК ч л э н ы ш кусаралтын.

В. М. АРХИПОВ йолташ.

1936 ийыштэ РСФСР Наркомпрос аппаратыш колталтын.

1938 ий 20 майыштэ Архипов йолташ ВКП(б) Марий Обкомын пэрвой сэкрэтарьжэ обйазанностьым шуктышылан сайлалтын.

84

МАРИЙ АССР ШЭМЭР-ШАМЫЧ РСФСР ДЭН МАРИЙ АССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫШ КАНДИДАТ-ШАМЫЧЫМ ВЫДВИГАТЛАТ

Йошкар-Олинский цэнтральный избиратэльный округ

ВКП(б) дэн ВЛКСМ Йошкар-Ола горком пашайэнг-шамыч РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан

И. В. Сталин, В. М. Молотов, Н. И. Йэжов дэн В. М. Архипов

йолташ-шамычым,

Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан И. В. Сталин, В. М. Молотов, Н. И. Йэжов, В. М. Архипов дэн А. М. Вэдэрникова йолташ-шамычым выдвигатлэныт

ВКП(б) дэн ВЛКСМ Йошкар-Ола горком пашайэнг-шамыч общий погынымашын пунчалжэ гыч

Погынымаштэ 19 йэн лийын

РСФСР дэн МАССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидат-шамычым выдвигатлымэ нэргэн вопросым кангашэн, ВКП(б) дэн ВЛКСМ Йошкар-Ола городской комитэт пашайэнг-шамычын общий погынымашыжэ пунчалэш:

- Йошкар-Ола городской избиратэльный округышто ВКП(б) дэн ВЛКСМ горком пашайэнг-шамыч дэч РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан коммунистичэский (большэвик) партий дэн калыкын вождьжым, Маркс-Энгэльс-Лэнин пашам умбакыжэ гэниальнэ шуктышым, социализм сэнгымаш - шамычын вдохновитэльжым, мэмнан элысэ шэмэр-шамычым зажиточный, йывыртымашан да культурный илышыш кондышо Иосиф Виссарионович Сталин йолташым да тудын ўшанлэ соратникыштым, мэмнан партийлан да пўтынь Совэт калыклан мучашдымын прэданнэ, Лэнин-Сталин партий паша вэрч стойкий да нэпоколэбимый борэц В. М. Молотов дэн Н. И. Йэжов йолташ-шамычым выдвигатлаш.

РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан ВКП(б) ОК пэрвой сэкрэтарь обязанностьым шуктышо В. М. Архипов йолташым выдвигатлаш.

Пэш кугу куанымаш дэнэ погынымаш Йошкар-Ола цэнтральный избиратэльный округ дэч МАССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан марий калыклан пийалан да йывыртымашан илышым пуышо Сталин йолташым, тудын ўшанлэ соратникышт Молотов дэн Йэжов йолташ-шамычым, тугак калыкын тушманжэ-шамычым чаманыдэ громитлэн, социализм паша вэрч нойыдэ кучэдалшэ Архипов йолташым да лэнинский комсомолын прэданнэ ўдыржö Антонина Максимовна Вэдэрникова йолташым выдвигатлыш.

Торйальский избиратэльный округ

РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан Торйал район „Ушэм Нур“ колхозын члэнжэ-шамыч комсомолка

Анна Николайэвна Пивоварова

йолташым выдвигатлэныт

21 май. Торйал район „Ушэм-Нур“ колхозын колхозникшэ, колхочницажэ-шамыч РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан колхозын фэрмэ пашайэнгжэ, стахановка Пивоварова Анна Николайэвнам выдвигатлэныт. Выступатлышэ П. Т. Бэрэзин тыгэ кутырыш:

—Орлык да пычкэмыштэ илымылан курымэшлан мучаш лийэ. Колхоз илыш мэмнам пийаланыш лукто. РСФСР Вэрховный Совэтыш мэмналан социализм паша вэрч шкэм чаманыдэ кучэдалшэ, шкэнжым пашаштэ ончыктышо йэнгым колташ кўлэш. Тыгай йэнглан мый Анна Николайэвна Пивоварова йолташым шотлэм. Тудо 1932 ий годсэк комсомол радамыштэ шога. 6 ий фэрмыштэ ышта. Тудо 400 вуй сöснам ончэн куштэн. Тэний 645 трудодэньым ыштэн налын.

Мыйын шотыштo Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан Пивоварова йолташым палэмдэна гын—тудо калыкын ўшанжым шукта шонэм.

П. Т. Бэрэзин йолташым моло члэн-шамычат поддэрживатлышт.

Погынымаш тудым ик йўк дэнэ РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан палэмдаш пунчальэ.

Вэрх-Ушнурский избиратэльный округ

Ронго район „Йошкар пэлэдыш“ колхозын члэнжэ-шамыч Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан ВЛКСМ Маробкомын пэрвой сэкрэтарьжэ

Николай Пэтрович Рьабчиков

йолташым выдвигатлэныт

Ронго район „Йошкар пэлэдыш“ колхоз члэн-шамычын общо погынымашэш лукмо пунчалышт гыч

Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн вопросым обсудитлымэк колхоз погынымаш пунчалэш:

Вэрх-Ушнурский избиратэльный округ гыч Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан „Йошкар пэлэдыш“ колхозын колхозникшэ да колхозницажэ-шамыч дэч мэмнан родинын вэрный эргыжэ, ВЛКСМ Маробкомын пэрвой сэкрэтарьжэ—Николай Пэтрович Рьабчиков йолташым выдвигатлаш.

Окружной прэдвыборный погынымашыштэ шкэнан прэдставитэл - шамычланна Н. П. Рьабчиков йолташын кандидатуржым Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш отстаиватлаш наказым пуэна.

Ронгинский избиратэльный округ

„Пашазэ“ колхозын колхозник дэн колхозницажэ-шамыч да Вэликопольский йал совэтысэ интэллигэнций Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан ударница-колхозница, ВЛКСМ члэн

Марийа Ильинична Тарасовам

выдвигатлэныт

„Пашазэ“ колхозын колхозчик дэн колхозницажэ-шамыч да Вэликопольский йал совэтысэ интэллигэнций погынымашын пунчалжэ гыч

Погынымаштэ 200 йэн лийын

Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан Ронгинский 20 № избиратэльный округ дэч самырык ударница-колхозница, Лэнинский комсомол члэн, 1915 ийыштэ шочшо Марийа Ильинична Тарасовам выдвигатлаш.

Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан шкэнан сай колхозница М. И. Тарасовам выдвигатлэн, мэ „Пашазэ“ колхоз члэн-шамыч да Вэликопольский йал совэтысэ интэллигэнций, Лэнин-Сталин кугу партийлан да совэтский правитэльствылан шкэнан прэданностьым, мэмнан кугу Сталиным мучашдымын йöратымынам адак ик кана ончыктэна.

В. Ф. ПИКИНА

ВЛКСМ ЦК сэкрэтарь, СССР Вэрховный Совэт дэпутат

Комсомол дэн избиратэльный кампаний

Мэмнан элыштэ кугу нöлталтмаш дэнэ союзный дэн автономный рэспубликлаш выбиратлымаш да йамдылатлымаш тўналын. 1938 ий 26 ийуньышто Российский Совэтский Фэдэративный Социалистичэский Рэспубликын высший органшыжэ—РСФСР Вэрховный Совэтыш сайлымаш эрталтэш.

Тидэ событийын значэньыжэ кугу. Совэтский Союзышто илышэ чыла калык - шамычланат сайлымэ кэчэ кугу пайрэм лийэш. Избиратэльный кампаний лўмэш пэрвой митинг да погынымаш-шамыч лийыныт. Нуно совэтский властьын вэрховный органышкыжэ коммунист да бэспартийный-шамычын шалаташ лийдымэ блокэшышт сайлаш толшо совэт калыкын нöлталтмаш да куанымашыжым йаркын ончыктышт. Кызыт избиратэльный комиссийыштэ агитатор, пропагандист - шамыч кугу пашам ыштат. Активный политичэский илышыш избиратэль-шамычын кумда слойышт ушнэн шога.

Союзный да автономный рэспубликласэ вэрховный органлашкэ сайлымашыш мэ СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ кампанийын опытшо дэнэ обогащатлалтшэ толына. 1937 ий 12 дэкабрьыштэ сайлымаш социализмын гигантский сэнгымашыжым ончыктыш. Тидэ сайлымаш совэтский дэмократизмын кугу сэнгымашыжэ лийын. Тидэ сайлымаштэ избиратэль 100 процэнт нарэ участвоватлэн. СССР Вэрховный Совэтыш сайлымаш мэмнан калык Лэнин-Сталин партийлан мучашдымын ўшанат манын ончыктыш. Сайлымаш-шамыч совэт калыкын ужымо йэдинодушийжым, пашазэ, крэсаньык, интэллигэнций, СССР-ысэ пўтынь калыкын шалаташ лийдымэ моральный да политичэский йэдинствожым, нунын большэвик партий да Вэрховный Совэтын пэрвой дэпутатшэ—вэликий Сталин йыр куатлын чумыргэн шогымыштым ончыктэн пуыш. Тыгэ мэмнан элыштэ вэлэ лийын кэртэш. Социализмын тидэ кугу сэнгымашыжэ дэнэ мэ кугэшнэна.

Прэдвыборный кампаний большэвистский агитацийын пўтынь вийжым да значэньыжым угларак раш ончыктыш. Кызыт мартэ агитаций чыла массым авалтышэ нигунамат лийын огыл. Ожно йатыржэ партийный да комсомольский организаций-шамычын вниманьышт дэч öрдыжэш кодыт ыльэ, кызыт агитаторын большэвистский шомакшэ нунын дэкат шуын. Комсомол сайлымаштэ шкэнжым партийын активный, прэданный, энэргичный полышкалышыжэ сэмын ончыктыш. Тыгай фактым ончыктымашат сита. Москошто 15 тўжэм утла комсомолэц-шамыч избиратэльный участкылаштэ, квартирыштэ да общэжитылаштэ агитаторлан ыштышт. Тидлэч посна пропагандистский да агитационый пашашкэ Москошто 7 тўжэм утла нэсойузный молодьожым шупшмо ыльэ.

Нинэ чаплэ самырык йэнгшамыч избиратэль - шамычын кумда массышкыжэ большэвистский шомакым колтэн шогышт, избиратэль-шамычын политичэский сознаньыштым нöлтышт, партийын поручитлымэ отвэтствэнный пашаш шкэштат политичэский кушкыч.

СССР Вэрховный Совэтыштэ молодьож, комсомолэц-шамыч шагал огыл. Совэт Союзын 39 дэпутатшэ да Национальность Совэтын 58 дэпутатшэ 18 гыч 25 ийаш улыт. Совэт элыштэ гына 18 ийаш-шамыч сайлаш да сайлалтын кэрташ праван улыт. Государствын виктарымаштэ совэтский молодьож вэлэ активнын участвоватлэн кэртэш. Совэтский кэчэ йымалнэ молодьож пийалан да эрыкан ила. Тудым совэт калык йöратымаш да ўшанымаш дэнэ авырэн шога; пашалан, канаш, образованийым налаш пуымо права дэнэ тичмашынэк пайдалана. Физичэский да духовно вийанэш.

Тидлан эн йаркий примэр СССР Вэрховный Совэтын самырык дэпутатшэ — 19 ийаш Клавдийа Сахарова трудовой калыкын ўдыржö, Лэнинский комсомолын воспитаницажэ шкэнжым чаплэ стахановка-ткачиха сэмын ончыктыш, тудым комбинат дирэкторын замэститэльжылан выдвигатлымэ. Альэ москвичка-мэтростройэвка, пашазын

МАРИЙ АССР ШЭМЭР-ШАМЫЧ РСФСР ДЭН МАРИЙ АССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫШ КАНДИДАТ-ШАМЫЧЫМ ВЫДВИГАТЛАТ

Сэрнурский избиратэльный округ

Шэрнур МТС-ын пашазэ, служышо-шамычшэ Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан

Сталин, Молотов, Каганович, Ворошилов, Иэжов

йолташмытым,

РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан

Попова М. М.

йолташым выдвигатлэныт

21 майыштэ Шэрнур МТС-ыштэ пашазэ, служышо-шамычын РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш кандидат - шамычым выдвигатлымэ лўмэш погынымашышт лийэ. Погынымаштэ 67 йэҥ лийын.

Погынымашыштэ эн ончычак МТС-ын стахановэцшэ, старший мэханик, Панкратов йолташ выступатлыш:

— РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ историчэский кэчэ — 26 ийунь лийшэмэш, Шкэнан рэспубликын вэрховный органышкыжэ элын, родинын пламэнный патриотшо-шамычым, Лэнин-Сталин паша вэрч шкэ илышыштым чаманыдэ кучэдалшэ-шамычым сайлэна.

Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш пэрвой кандидатлан Конституцийын творэцшэ, чылан йӧратымэ, родной, чыла шэмэр калыкын вождьшо Сталин йолташым выдвигатлэм,— манэш Панкратов йолташ. Тудын мутшым погынымаштэ улшо-шамыч кугун совым кырэн вашлийыч. Панкратов йолташ МАССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан В. М. Молотов, Л. М. Каганович, К. Е. Ворошилов, Н. И. Йэжов йолташмытым выдвигатла.

Тудын дэч вара выступатлышэ Нагайэв А. И. йолташ МАССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан ВКП(б) Маробкомын пэрвой сэкрэтарь обӓзанностьшым шуктышо В. М. Архипов йолташым выдвигатла.

—Архипов йолташ,—манэш Панкратов йолташ,—пашазэ йэшэш шочын, пашазэ коклаш воспитатлалтын. Тудым комсомол куштэн, тудо ВЛКСМ ЦК члэнжэ. Кызыт Архипов йолташ ВКП(б) Марий Обкомын пэрвой сэкрэтарьжэ обӓзанностьым шуктышылан сайлалтын.

РСФСР Вэрховный Совэтыш кандидатлан погынымаш ик йўк дэнэ Косолоп МТС ын стахановкажэ, комсомолка Попова Марийа Мироновна йолташым выдвигатлаш пунчалын.

М. М. Попова йолташ,—манэш комсомолэц-стахановэц Шутов йолташ — МТС-ын эн сай стахановкажэ, „СТЗ" трактор дэнэ кажнэ смэнылан тудо планым эртарэн тэма.

Погынымаш тудым РСФСР Вэрховный Совэтыш сайлышашлан Шэрнур избиратэльный округэш баллотироватлалташ кэлшымашым пуаш йодэш.

Жэлэзнодорожный избиратэльный округ

ВЛКСМ Маробком, „Рвэзэ коммунист" дэн „Йамдэ лий" рэдакций пашайэҥ шамыч коллэктив РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан

СТАЛИН, МОЛОТОВ, ВОРОШИЛОВ, КАГАНОВИЧ, ИЭЖОВ, КАЛИНИН, КАРАЧАРОВ, АРХИПОВ, МАМАИЭВ, ФУФЫГИН

йолташ-шамычым выдвигатлат

22 майыштэ ВЛКСМ Маробком, „Рвэзэ коммунист" дэн „Йамдэ лий" рэдакций пашайэҥ-шамыч коллэктивын РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидат - шамычым палэмдымэ лўмэш погынымашышт лийэ.

Общо погынымаш ик йўк дэнэ тыгай пунчалым лукто:

„Мэ ВЛКСМ Маробком да „Рвэзэ коммунист" дэн „Йамдэ лий" рэдакций пашайэҥ-шамыч, РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатурым выдвигатлымэ нэргэн вопросым обсудитлымэк, РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан Сталин, Молотов, Йэжов, Ворошилов, Каганович, Калинин, В. М. Архипов, А. И. Карачаров йолташмытым, Марий АССР Вэрховный Совэтыш В. М. Архипов, Р. М. Мамайэв, П. М. Фуфыгин йолташмытым выдвигатлэна.

Шкэнан прэдставитэльна-шамычлан нинэ кандидат-шамычым отстаиватлаш наказым пуэна".

Виловатовский избиратэльный округ

„Правда", „Динамо", „17 партсйэзд", „Чэльускин" „Сила", Урицкий лўмэш да „Пэрэдовик" колхоз-шамычын колхозник дэн колхозницашт РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан ВКП(б) Обкомын издатэльствэ дэн пэчать отдэлжым вуйлатышэ

Т. И. Кавалэров йолташым,

Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан „Марий Коммун" газэтын рэдакторжо

Николай Алэксэйэвич Сэмьонов

йолташым палэмдэныт

Погынымаштэ 574 йэҥ лийын

Кырык Мари район Виловатовский йал совэт „Правда", „Динамо", „17 партсйэзд", „Чэльускин", „Сила", Урицкий лўмэш, „Пэрэдовик" колхозлаштэ РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидат - шамычым выдвигатлымэ лўмэш погынымаш эртыш.

Йэдинодушно лукмо пунчаллаштэ тыгэ ойлалтэш:

РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан Горно-Марийский 671 № избиратэльный округ дэч 1906 ийыштэ шочшо, ВКП(б) члэн, ВКП(б) Обкомын издатэльствэ дэн пэчать отдэл вуйлатышыжым Т. И. Кавалэров йолташым выдвигатлаш.

Кавалэров йолташ дэч РСФСР Вэрховный Совэт дэпутатыш Горно-Марийский 671 № избиратэльный округышто баллотироватлалташ кэлшымашым пуаш йодаш.

Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан Виловатовский 84 № избиратэльный округ дэч 1901 ийыштэ шочшо ВКП(б) члэн, „Марий Коммун" газэтын рэдакторжо Николай Алэксэйэвич Сэмьонов йолташым выдвигатлаш.

Сэмьонов йолташ дэч Марий АССР Вэрховный Совэт дэпутатыш Виловатовский 84 № избиратэльный округышто баллотироватлалташ кэлшымашым пуаш йодаш.

41 избиратэль тунэмэш

„У Пэлэдыш" колхозышто (Шэрнур район) РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэний тунэммашым агитатор Йакимов йолташ сайын вуйлатэн шога. Колхозышто 41 избиратэльым чылаштымат кружокыш шупшмо. Йакимов йолташ нунын дэнэ 6 заньатийым эртарэн да 2 дополнитэльный урокым ыштэн. Заньатийыш йамдылалтын толэш, избиратэль-шамычлан сайын умландара. Колхозник-шамыч 26 ийуньышто сайлаш йамдылалтын кайаш сӧрат.

Паймаков М.

ўдыржӧ, комсомолка, сай стахановка Татьйана Фэдоровнам налаш. Тудо альэ 22 ийаш вэлэ гынат СССР Вэрховный Совэтын дэпутатшылан сайлалтын. Альэ Марий рэспубликгыч Ньура Толстова дэн Марусьа Сэргэйэвам налаш. Нунылан калык пэш кугу ўшаным пуэн—нуным СССР Вэрховный Совэтын дэпутатшылан сайлэн. Нинэ мэмнан большэвик партийын воспитатлымэ ўдыржӧ улыт. Тыгай чаплэ примэрым тўньа кушто да кунам ужын?

Шушаш сайлымаштэ комсомоллан коммунистичэский партий вуйлатымэ почэш СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годсо организационно-политичэский пашан кумда да шэргэ опытшым массэ коклаштэ кучылтман. Задачэ массын политичэский активностьшым умбакыжымат нӧлтэн шогымаштэ, сайлымаштэ коммунист дэн бэспартийный - шамыч блокым пэҥгыдэмдымаштэ, Вэрховный Совэтыш достойный, Лэнин-Сталин партийлан прэданный дэпутат-шамычым сайлымаштэ лийын шога. Сойузный дэн автономный рэспублик Вэрховный Совэтыш сайлымаш СССР Вэрховный Совэтыш сайлымаш дэч сайракын да эшэ утларак организованно эртышаш.

Сайлымашкэ кажнэ избиратэльым йамдылэн шукташ,—тэвэ мэмнан общэствэнно-политичэский организаций-шамыч ончылно шогышо тўҥ задачэ.

СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым у, самырык пропагандист дэн агитатор-шамычым смэлэ кучылтмаш чаплэ рэзультатым ончыктыш. Тидэ жапыштэ комсомольский организаций шамыч нэсойузный молодьож дэнэ кылым пэҥгыдэмдышт, шкэ коклашт гыч йатыр замэчатэльнэ агитатор-шамычым выдвигатлышт. Нинэ самырык агитатор кадр-шамыч комсомольский организаций-шамычлан шэргэ капитал лийын шогат. Нунылан политичэский активностьыштым нӧлталашышт, социализм паша вэрчын эшэ сайрак агитатор лийашышт полшаш кўлэш.

Шкэныштым пашашак ончыктышо агитатор-шамычым кузэ гынат пашашак аралаш кўлэш. Но мэ нинэ йэҥ-шамыч дэнак ограничиватлалтын кэртына манын шонымаш йоҥгылыш лийэш. Молодьож кокла гыч мэ у агитатор дэн пропагандист-шамычым лўддэгызэ кумдан выдвигатлаш, нунылан избиратэль-шамыч коклаштэ пашам ышташышт полшаш обӓзан улыт.

Йужо комсомольский пашайэҥ - шамыч агитатор-шамычым выдвигатлымэ да икмыньар бэсэдым ыштымэ гын, чыла ыштымэ шонат. Нуно мыньар агитатор уло да мыньар бэсэдым ыштымашым общо шотлымаш дэч молым ынэшт ыштэ. Агитатор шамычым сайын инструктироватлаш, нунын пашаштым кажнэ кэчын ужын шогаш, нунылан агитацийым моштэн да содэржатэльнэ ышташ полшыман. А тидлан вэрч агитационно пашайэҥ-шамыч дэнэ пашам эрэак ыштэн шогыман да нунылан полшаш кўлэш. Митинг, погынымаш, бэсэдэ шамычым ыштымаш агитационно-массовый паша дэнэ чыла избиратэльым тичмашньэк авалтымэ манын ок ончыкто. Молодьожын йужо ужашыжэ митингыштэ, погынымашыштэ, бэсэдыштэ участоватлэн огыт кэрт. Тыгэжэ, молодьожын тидэ ужашыжэ политичэский агитаций дэнэ авалталтдэ кодэш. Тыгай положэньэ дэнэ кэлшаш огэш лий. Массово-политичэский агитаций дэч ӧрдыжэш ик избиратэльымат кодыман огыл.

Избиратэльный кампаний агитацийын мэтодшо дэн формыжым йатыр кумдангдыш да пойдарыш. Агитаций прэдприйатий дэн учрэждэньылаштэ вэлэ огыл лийын, тудо избиратэль-шамычын илымэ вэрыштышгат лийын. Агитатор - шамыч посна пӧртлаштэ пашам ыштэныт.

Мондаш ок лий: тэнийсэ избиратэльный кампаний кэҥэж жапыштэ эртаралтэш. Тидэ мэмнан ўмбак поснак кугу обӓзанностьым пышта. Йалыштэ, мутлан, агитатор пасуштo, бригадыштэ лийман. Агитаций пашалан олаштэ сад дэн площадкым, стадион дэн паркым кумдан кучылтман.

Кушто молодьож уло, тушто чыла вэрэат комсомольский агитатор-шамычлан лийман.

Агитацийым пэш шуко тўрлын колташ лийэш. Эн йӧнанлан устный агитаций шотлалтэш. Но ик ўжмашэш да отвлэчонный кутырмашэш шогалмаш йоҥгылыш лийэш. Большэвистский агитаций конкрэтностьым, содэржатэльностьым да раш умландармашым йодэш. Социализмын сэҥымашыжэ - шамычым примэр да факт-шамыч дэнэ ончыктыман.

Комсомольский агитаторлан эрэак йэҥ-шамыч коклаштэ лийман, партийын пашажым пэҥгыдын илышыш пуртэн шогышо, молодьожын вопросшылан моштэн умландаршэ, тушман агитацийлан шалатышан отпорым пуэн кэртшэ лийман.

Кином мэмнан калык кугун йӧрата. Тудо срэдствам избиратэльный кампанийыштэ агитацийлан вийан кучылтман. Комсомольский организаций-шамыч избиратэльын кумда массыжым

(МУЧАШЫЖЭ 4-шэ МОГЫРЫШТО).

85

Комсомолыш пураш шонышо-шамычлан полыш

БОЛЬШЭВИЗМЫМ ОВЛАДЭВАТЛАШ

Комсомолэцым туныктымаштэ да воспитатлымаштэ рэвольуционный тэорийым тунэммаш, большэвизмым овладэватлымаш эн кӱлэшлан шотлалтэш. Шкэ гыч коммунистым воспитатлаш, авырналт шогышо обстановкым умлаш да ончыко ӱшанэн кайаш комсомолэцлан политичэский грамотный лийман, марксистско-лэнинский учэнийым шинчыман. Тидын дэч посна тудо идэйно вооружонный, социализм вэрч ӱшанэн кучэдалшэ лийын, молодьож йодмо волнуйущий альэ ынглыдымэ вопрослан вашмутым пуэн, массым ончылно вуйлатэн кайэн ок кэрт, а массын почышыштыжо шӱдырнылаш тӱнгалэш.

Калык тушман-шамычым, нуно кэч куэз маскироватлалтыт гынат, писын разоблачитлашлан большэвизмым овладэватлаш кӱлэш.

Большэвизмым овладэватлашлан комсомолэцлан эн пэрвойак политграмот тунэммэ школыш коштман. Тидэ школ пытаршылан ВКП(б)-ын тӱнг момэнт историй тунэммэ кружок ышталтэш. А утларак политичэский сэрйозно йамдылалтшэ комсомолэц-шамычлан ВЛКСМ горком альэ кугурак комсомольский комитэт пэлэн лэнинизмым, ВКП(б) историйым тунэммэ, Маркс, Энгэльс, Лэнин, Сталинын произвэдэнийыштым тунэммэ кружок ышталтэш.

Кажнэ комсомолэц могай политшколышто альэ кружокышто тунэмнэжэ гын, шкэнжын йамдылалтмэ шот гыч ойырэн налын кэртэш. Уважитэльный причин дэнэ политшколыш коштын кэртыдымэ посна комсомолэц-шамычлан комсомольский комитэт пропагандист вуйлатымэ почэш индивидуальнэ тунэммашым установитлэн кэртэш.

Рэвольуционный тэорийым тунэммаш кажнэ комсомолэцлан обязатэльнэ.

Молодьожым рэвольуционный бдитэльность дэнэ вооружатлаш, тушман-шамыч кэч могай йӧн дэнэ маскироватлалтыт гынат, нуным палэн мошташ туныкташ тидлан эн ончычак лэнинский партийын историйжым тунэмман. Вождь дэн партий вуйлатышэ-шамычын биографийыштым тунэммаш, большэвик-шамычын кугыжан годсо подпольышто гэроичэский образэцан пашашт дэнэ да нунын граждански сарысэ подвиг-шамычышт дэнэ палдарымаш, пролэтарский рэвольуцийын чыла тушманжэ дэн измэнникшэ ваштарэш партийын кучэдалмэ опытшым тунэммаш молодьожым воспитатлымаштэ эн сай йӧнлан шотлалтэш.

Тугак мэмнан элын историйжэ—тидэ мэмнан гэроичэский калыкын шуко курым дэнэ шкэ угнэтатэльжэ дэч утаралтшашлан пэнгыдын кучэдалмаш историй улэш. Тидэ историйым тунэмдэ мэмнан родиным ӱшан патриотшо лийаш огэш лий.

Комсомолэцлан газэтым эрэак лудман. Газэт комсомолэцлан молодьож дэнэ кутырымаштэ сай полышкалшэ, тудо тэкущий политикэ дэнэ да мэждународный политикэ дэнэ чыла отвэтым пуа.

Комсомол дэн избиратэльный компаний

МУЧАШ

чаплэ совэтский фильм-шамычым: „Ленин в Октябре“, „Чапаев“, „Волочаевские дни“, „Богатая невеста“ да моло-шамычымат ончаш шупшын шогыман.

Радио, агитацийын ик кугу йӧнжӧ. Радиоустановко-шамычын пашаштым тэргыман, коллэктивный радио колыштмашым организоватлаш кӱлэш.

Шкэ дэйатэльностьшо шот дэнэ комсомолын массово-политичэский пашажэ кумда.

Мэмнан агитаций дэн пропагандэ чыла избиратэль-шамычлан сойузный дэн автономный рэспублик Конституцийым, тыгакак избиратэльный законым толково умландараш ышталтын. Внутрэнный дэн мэждународный положэньым эрэак просто умландарэн шогыман. Социализмын сэнгымыжэ нэргэн образно да умлаш лийшын каласкалыман.

Агитационно-пропагандистский паша совэтский гражданиным шкэ родиным, большэвистский партийым йӧратымэ духэш воспитатлышаш. Кажнэ чэстный совэтский гражданиным большэвистский бдитэльностьым, калык тушман-шамыч дэк нэнавистьым воспитатлыман.

Кажнэ агитатор дэн пропагандист-шамычлан шкэ пашаштышт Сталин йолташын „нимогай „случайность“ да мэмнан внэшний тушман-шамычын нимогай фокусышт мэмнан йамдылалтын шудымашэш авырэн ынжэ кэрт манын, войэннэ аападэньэ шучкылык ончылно пӱтынь мэмнан калыкым мобилизационно йамдылык состойаньыштэ кучаш кӱлэш“ манмэ указаньыжым шарэн шогышаш.

Комсомоллэн тидэ пашаштэ Лэнин-Сталин партийын эн активный полышкалышыжэ лийман.

Йошкар-Ола профтэхшколышто тунэмшэ-шамыч шкэ продукцийыштым выставкылан йамдылат.

Комсомол радам кушмаштэ нэсойузный молодьож тӱнг базэ

ВЛКСМ Йошкар-Ола райком СССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмэ жапыштэ нэсойузный молодьож коклаштэ политик-воспитатэльный пашам йӧршынак сайэмдаш, нэсойузный молодьож коклаcэ умылтарымаш пашам общий погынымаш коч гына ыштэн шогымо йӧрдымӧ практикым йӧршэш пытараш задачым шындэн ыльэ.

Тидэ практикэ дэч корангын, пашам кружоклаштэ организоватлаш тӱнгалаш рэшитлыш. Нэсойузный молодьож дэнэ район мучко 42 кружокым организоватлымэ, тушко 229 рвээ дэн ӱдыр-шамычым охватитлыман ыльэ.

Кузэрак тидэ кружок-шамыч вара пашам ыштат? Кызыт 42 кружок гычын 12 кружок гына пашам ышта, тушкыжат 129 молодьожым вэлэ авалтымэ. Но тидэ 12 кружок гычшэ кӱлэш сэмын пашам 4 кружокшо вэлэ ышта.

ВЛКСМ райком пропагандист-шамыч дэнэ совэщаньым йӧршэш эртарэн огыл, садлан посна пропагандист-шамыч могай тьэмэ дэнэ заньатийым эртараш огыт шинчэ.

Тэвэ пропагандист Иваков йолташ („2-ая пятилетка“ колхоз) заньатий эртараш кайаш тӱнгалмыж годым гына ВЛКСМ райкомыш литэратурлан куржын толын. Тидэ факт заньатийыш йамдылалтдэ коштмым да ВЛКСМ райком политучобо отдэлын мут дэнэ гына вуйлатымашыжым ончыкта. Райкомол примэрнэ пропагандист-шамычын опытыштым молылан пэрэдаватлаш тыршэн огыл, а вэт сай пропагандист-шамычат улыт. Тэвэ Садов Н. Н. (Сталин лӱмэш колхоз), Кочматов („Уэмдыш“ колхоз) шкэ пашаштым образцово шындэныт. Но нинэ йолташмытын опытыштым райкомол иктылалнат пэрэдаватлэн огыл. ВЛКСМ райкомлан нинэ кружок-шамычын пашаштым кӱчык жапыштак йол ӱмбакэ шогалтыман.

Тугак комсомольский кружок-шамычат политучобо эртарымашым чарнэныт. Тэвэ „Шытышэ“ да „Изи Какшан“ колхоз пэлэнсэ комсомольский организацийыштэ ик заньатий гыч гына эртаралтын.

Тыгай факт-шамычым сэзонность дэч моло сэмын умылтараш ок лий. Нэсойузный молодьож коклаштэ политик тунэммашым кӱлэш кӱкшытыш шындыман. Йошкар-Ола райкомоллан тидым шуктышаш вэрч большэвикла кучэдалман.

Мих. Толстухин.

Мэмнан критикэ почэш

1938 ий 2 фэвральыштэ „Рвээ Коммунист“ рэдакцийыш пурышо „Прэподаватэль Загайнов С. П. воспитатэльный пашам шкэак пужа“ лӱман Загайнов йункорын возымо статьажым Ронго РОНО-шко колтымо ыльэ.

РОНО тидэ статьам тэргэн налын, Кужмарий пэлэкыдалаш школышто руш йылмэ да литэратур дэнэ туныктышо Загайновлан прэдупрэждэньым пумо, манын увэртара.

* * *

1938 ий 17-шэ мартыштэ „Рвээ Коммунист“ рэдакцийыш толшо „2,5 тонн парэнгым кылмыктэн“ вуймутан сэрышым тэргаш колтымо ыльэ.

Звэнига райзо тидэ матэриалым тэргэн налын, тыгэ увэртара: „Морьак“ колхозын фэрмэ вуйлатышыжэ Шутникован халатнэ относитлымыжлан паша гыч корангдымэ да тидэ акым окса дэн кычалаш ыштымэ.

Джамбул Джамбайэв йолташым наградитлымэ

Творчэский пашан 75 ийжылан лийын Казахстанын калык мурызыжо Джамбул Джамбайэв йолташым СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумын Указшэ почэш Лэнин ордэн дэнэ наградитлымэ.

МЫЙЫН ПАША ОПЫТЭМ

Мый кызыт „Ӱжара“ колхозышто РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэным умылтарэм. Мыйын кружокышто 55 избиратэль тунэмэш. СССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаштат мый агитационно-массовый пашам сайын ыштышым.

РСФСР дэн МАССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаштэ активнэ участвоватлэм. Колхозник-шамыч дэнэ кружокышто заньатийым эртарэм. Заньатийлан мый сайын йамдылалтын мийэм. Заньатий дэч ончыч положэньым лудам, тӱрлӧ литэратурым кучылтам. Лудмэм гыч йодыш-шамычым возэн налам. Заньатийыштэ нинэ йодыш-шамыч гыч кутырэна.

Умылтарэн пытарымэкэм колхозник-шамыч йодышым пуэдат. Йодышлан вашмутым пумэк, нунын дэч мом умлымыштым йодыштам.

РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ кэчэ мартэ мыйын избиратэль-шамыч сайлымэ положэньым да Конституцийым сайын шинчаш тӱнгалыт.

Комсомолэц **Иванов В.**— Шэрнур район, Токтамыж пэлэкыдалаш школ.

Тӧрлатымаш

Кодшо номырышто „Пытараш!“ почэламутышто дэжурный рэдактор А. Соколовын полосам вашкэн лудмыжо дэнэ йонгылыш пурэн. Ӱлычын 15-шэ корнышто „колыш“ олмэш „колышт“ манын лудман.

Отв. редактор— Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90. | Упол. Главлита Мар. АССР А—537. Тираж 3000 экз. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.